

บทสรุป และ ข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์นี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาเชิงวิเคราะห์คัมภีร์ชินาดังการ ใน
 ด้านจิตวิทยา และอดิงการศาสตร์ แต่เนื่องจากว่าคัมภีร์นี้ยังไม่มีต้นฉบับที่ตรวจ
 ชำระและตีพิมพ์ ที่จะหาได้ในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงได้สอบชำระต้นฉบับตัวเขียน
 อักษรขอมหลาย ๆ ฉบับที่มีอยู่ที่แผนกอักษรและตัวเขียนและจารึก ณ หอสมุดแห่งชาติ
 ให้ได้ข้อความใกล้เคียงกับสำนวนเดิมของผู้รจนามากที่สุดเท่าที่จะทำได้ พร้อมทั้ง
 ทั้งได้แปลเนื้อหาที่สอบชำระแล้วนี้ออก เป็นภาษาไทยก่อนที่จะศึกษาเชิงวิเคราะห์

ผลของการวิเคราะห์ สอบชำระ และแปลคัมภีร์ชินาดังการนี้ ทำให้รู้
 เรื่องราวของพุทธประวัติอีกแนวหนึ่ง เพราะผู้รจนาดำรงงานในเชิงสฤติตลอดทั้ง
 เรื่อง เริ่มตั้งแต่ประสูติ คริสต์ ประกาศศาสนา และปรินิพพาน แต่ละตอนก็ได้สฤติ
 ในพระบารมีธรรมของพระพุทธองค์ เช่น หมิ่นโลกธาตุทั้งหมดในวันไหวเพราะการ
 ก้าวลงในครรภ์พระมารดาของพระมหาบุรุษ หรือหมิ่นท้าวสักกะ หมูพรหม และทวยเทพ
 ในหมิ่นจักรวาลพากันเป่าสังข์อยู่เต็มจักรวาล เมื่อพระพุทธองค์ชนะพญามารและ
 คริสต์ธรรม ทวยเทพในหมิ่นจักรวาลพากันยินดี ราเวิง เบิกบาน ต่างพร้อมรำ ขันร้อง
 บรรเลงประสานเสียงเป็นต้น และผู้รจนาดำรงงานในข้อความที่แสดงความนอบน้อม
 บูชาต่อพระพุทธองค์แทรกไว้ทุกตอน ทั้งยังตั้งความปรารถนาของตนที่จะปฏิบัติให้เป็น
 ไปอย่างนั้นด้วย

เมื่อได้วิเคราะห์ในด้านจิตวิทยา ปรากฏว่าในคัมภีร์นี้ผู้รจนาดำรงงานด้วย
 จินตวิธานพฤติถึง ๑๒ ชนิด โดยรจนาคด้วยปรัชญาวิถันต์มากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา
 ได้แก่จิตผสม คือในบทหนึ่งรจนาคด้วยจิตแบบต่าง ๆ ผสมกันตั้งแต่ ๒ และ ๓ จนถึง
 ๔ ชนิด ซึ่งได้แสดงถึงความสามารถอันยอดเยี่ยมของผู้รจนาคที่มีความรู้ในด้าน
 ศัพทศาสตร์ จินตศาสตร์ และอดิงการศาสตร์เป็นอย่างดี จึงสามารถรจนาคัมภีร์
 ดังขณะนี้ได้

นอกจากนี้ ในคานอดังการศาสตร์ที่ปรากฏในคัมภีร์นี้^{ผู้วิจัย} ได้วิเคราะห์ทั้งสัททาดังการและ อักขาดังการที่ปรากฏเด่นชัด ในคานาสัททาดังการ มีการใช้อักษร ที่เรียกว่า อุนฺพาส มากที่สุดเกือบทุกบาท ทำให้บทประพันธ์ไพเราะ ร่องลงมากคือ ยมก มีประเภทยกข์ห้าต้นบาท ซ้ำปลายบาท ซ้ำกลางบาท และซ้ำทั้งบาท (มหายมก) และมีการใช้อักษรล้วนในการรจนาที่น่าสนใจอย่างยิ่ง โดยรจนาฉันทบทหนึ่ง ๆ ด้วยอักษรตัวเดียว หรือใช้อักษรในวรรคเดียวกันเป็นต้น ทั้งยังมีการรจนาด้วยการย้อนอักษรแบบกลบทของไทยอีกด้วย คานอักษาดังการ ผู้รจนาได้รจนาด้วยอุปมาดังการและรูปกาดังการ มีการเปรียบเทียบด้วยถ้อยคำที่สูงส่งเพื่อการสลุกที่ทั้งคานบุคคลและสถานที่ ผู้รจนาได้บรรยายให้เห็นภาพพจน์ของธรรมชาติอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

คัมภีร์ที่เกี่ยวข้องกับคัมภีร์ชินาดังการนี้ คือ ชินาดังการฎีกา ยังไม่ได้มีการสอบชำระและแปลออกสู่พากย์ไทยให้เป็นที่รู้จักกัน สมควรที่จะได้มีการค้นคว้า วิจัยให้ได้ศึกษากันแพร่หลายต่อไป อีกประการหนึ่ง ควรได้มีการเปรียบเทียบคัมภีร์ชินาดังการ กับพุทธวจิต ซึ่งเป็นผลงานเกี่ยวกับพุทธประวัติทางคานสันสกฤต